

Meie inimesed

Lehekülje väljaandmist toetavad Euroopa Kolmandate Riikide Kodanike Integreerimise Fond, Kultuurim

Millal joonistab õpetaja, kes päev otsa teistele joonistamist õpetab? "Õõsel," naerab üle 20 aasta kunsti õpetanud Larissa Sõdur, kellele pole kell 4 magama minekus midagi erilist.

MATTI KÄMÄRÄ

LARISSA SÕDUR: Kui sa joonistada ei oska, mida sa seal maalid?

Joonistamine on kujutava kunsti kuninganna

■ Jõhvi kunstikooli õpetaja Larissa Sõduri sõnul pole näitusesaalis raske arvata, kas maali autor on eestlane või venelane. "Isegi 4aastane eesti ja vene laps joonistavad erisuguselt," tõdeb üle 20 aasta lapsi õpetanud pedagoog. "Aga minu meelest ongi see tore."

TIIA LINNARD
tia@pohjarannik.ee

Larissa, te räägite ühtviisi hästi nii eesti kui vene keelt. Pean tunnistama, et mina, kes ma olen nagu teiegi Ida-Virus üles kasvanud, jään vene keelega teinekord jänni.

Ma käisin eesti lasteaia ja mu isa oli eestlane.

Aga kodune keel? Kodune keel oli vene keel.

Lasteaia-iga on seega just see õige iga keeleõpingutega pihta hakata - õpid just kui muuseumis, ise ei saa arugi, et õpid.

Jah, mudilasena imbub keel sinu sisse nii, et sa seda üldse ei märka. On küll kaks keelt, kuid rääkima hakates lükitakse jutu sisse sõnu mõlemas keeles.

Ja juttu jätkub kauemaks... Te olete õppinud kunsti nii Venemaal kui Eestis.

Jah, kõigepealt lõpetasin Jõhvi kunstikooli, siis õppisin neli aastat Moskva lähisel Tveri kunstikoolis - see oli tol ajal nagu meie Tartu kunstikool, kus sai keskerihariduse. Seejärel tulin koju tagasi.

Mis teid siia kutsus? Ma pidin tulema, sest mul oli suunamine Kohtla-Järve sovhoosist.

Väga huvitav aeg! Inimene läheb õppima kunsti suunamisega sovhoosist!

Neil oli vaja kunstnikku-kujundajat ning ma ühe aasta töötasin seal.

Te olete lõpetanud ka Tallinna kunstinstituudi moedisaineri erialal. Mille poolest erines Venemaal õppimine tuderimisest Eestis? Ma eeldan, et see erinevus oli olemas.

Ausalt öeldes oli erinevus väga suur, kui rääkida maailmisest. Kui Vene koolkond pöörab suurt tähelepanu toonaalsuse nüanssidele, minnes oma töös sügavuti, siis Eestis on maal rohkem dekoratiivne ning koloriit pole nii suur. See on iseloomulik kõikidele Balti riikidele.

Üks Eesti kunstiakadeemia lõpetanud noormees kurtis mulle, et siin õpib kõike muud, ainult mitte joonistama. Et selleks tuleb minna Venemaale.

Joonistamine oli Venemaal kõige tähtsam õppeaine. See on kujutava kunsti tsarina. Kui sa ei oska joonistada, mida sa seal maalid? Ainult abstraktselt.

Moedisaineri eriala... Te kujundate endale ise riideid? Ma ei tee praegu selles valdkonnas midagi. Pärast lõpetamist oli mul Tallinnas paar näitust, kuid siin ei ole moedisaineri erialaga midagi peale hakata. Mul oli Tallin-

nas õpetajaks üks juhtivaid moedisainereid - Jelena Ljutjuk, väga andekas inimene. Kuid ma jõudsin moe juurde liiga hilja, see oleks pidanud juhtuma 25 aasta eest.

Kas piltide järgi on võimalik aru saada, kas näituse autor on eestlane või venelane?

Võib küll. Isegi 4aastane eesti ja vene laps joonistavad erisuguselt. Aga minu meelest ongi see tore.

Kahtlemata! Kunsti valdkond sellest ainult võidab.

Minule on näitusel kõige tähtsam üldse see, kas seal on midagi helget, mis kanduks üle ja jääks mõneks ajaks sinu sisse. Paljud kunstnikud elavad lõuendil välja hoopis negatiivseid emotsioone, valades sinna oma sappi. Pärast sellise näituse külastamist on nii raske tunne, et tahaks selle taaga endalt kuidagi maha pesta.

Nii et kunst tähendab teile eelkõige positiivset laengut? Jah, see on mulle väga tähtis.

No kuulge, mõnikord on just sisemine äng põhjuseks, miks kunstnik pintslit haarab.

Las need tööd jäävad tema ateljeesse, hoidku need endale. Maailmas on niigi palju kurjust, miks peaks seda ka näitusesaali tooma?

Kui klassikud rahule jätka keda te Venemaa kunstnikest eelkõige hindate?

Ilja Glazunovi - väga tark ja huvitav inimene, väga suur talent.

Ja Eesti poole pealt? Lapsena meeldisid mulle väga Malle Leisi tööd, samuti

LARISSA SÕDUR

Mudilasena imbub keel sinu sisse nii, et sa seda üldse ei märka.

Päasukese maalid. Tegelikult meeldivad nad mulle siamaani ja meeldivad ka paljude teiste kunstnike tööd. Väga palju andekaid on noorte seas.

Kunstis on terve ports "ism": abstraksionism, klassitsism, sürrealism, ekspressionism... Vaene näitusekülastaja ei pruugi teadagi, mis "ism" üks või teine talle meeltmööda olev maal "pöeb". Milline "ism" on teie lemmik?

Abstraksionism. See on huvitanud mind kogu aeg, kuid samas võin ma maali- da ka realistlikult - maastikke, lilli.

Te olete lapsi õpetanud üle 20 aasta. Kuidas on võimalik veel ise maalida pärast tööpäeva, täis värve, pintsleid, natüürmortide tarvis seatud kompositsioone ja tarkuse vanaema kombel kordamist, kordamist ja kordamist?

Muidugi on see raske. Kui oled väsinud, ei tule maalimisest enam midagi välja. Aga natuke puhkad ja siis maalid õõsel. Magama lähed lõpuks kell 3, kell 4. Niisugune see elu on.

Kas teie haarate pintslit järele alles siis, kui kogu maali kontseptsioon on mõttes olemas?

Mõnikord on nii, kuid mõnikord ei tea sa veel isegi, mis tulema hakkab. See on siis, kui tuhin tuleb peale ja sa võid paari tunni jooksul töö valmis saada. Kui see hetk mööda lasta, on ta igaveseks läinud.